

**Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging'
een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat**

Projectnaam: Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging

Algemene gegevens

Begrotingsartikel (naam):	Waterbeheren Hoofdwatersystemen	Peildatum:	19 februari 2021
Begrotingsartikel (nummer):	Nationaal Groenfonds. DF 02.02.01	Prijspeil jaar:	2020
(Regionale) Dienst:	RWS MN/RWS PPO	Indexerings-%:	nvt
Projectmanager	[redacted] Natuurmonumenten)	Projectfase:	realisatie
Tel.nr. projectmanager	[redacted]	Datum vorige scope	20 november 2017
Contactpersoon RWS	[redacted]		
Toetsing kwaliteit:			
a) SSK(voorheen PRI-systematiek gehanteerd):	JA		
b) LBK-bestand gebruikt:	Neen, er is een bestand gebruikt van RHDHV		
c) Toekomstig B&O geraamd:	JA, dit is voor rekening en verantwoording van Natuurmonumenten		
d) Gate Review:	Is ingevuld in op maat gemaakt toetsplan, vastgelegd in PvA		
e) Voortoets	Gedaan voor alle relevante onderdelen.		
f) PPI-systematiek gehanteerd:	JA, januari 2014		
g) RISMAN gehanteerd/toegepast:	JA		
h) Marktscan uitgevoerd:	JA, strategische marktanalyse dd 6 december 2013		
i) PPC/PSC uitgevoerd:	JA, strategische marktanalyse dd 6 december 2013		

Dit scopeformulier betreft de Eerste Fase Marker Wadden inclusief de verlengde fase. De eerste vijf eilanden van het project Eerste fase Marker Wadden zijn eind 2020 opgeleverd. Recent is door de samenwerkingspartijen besloten om het project te verlengen en in de komende jaren nog twee eilanden aan te leggen:

- Eerste fase Marker Wadden (module A-D)**
- Verlenging Eerste fase Marker Wadden (module E)**

Belangrijke beslisdocumenten

Document	Toelichting	Documentnr.	Documentdatum
Rapportage Marker Wadden – Droom van een vogelparadijs	Beroep op Droomfonds van de Postcodeloterij, opgesteld door Natuurmonumenten (NM)	-	September 2011
Brief v.d. Stas EZ aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal	Conform het regeerakkoord 'Bruggen Slaan': ontwikkeling robuust EHS; toezegging van EZ en I&M van elk m€ 15	Kamerstuk 30 825 nummer 189	17 januari 2013
Intentieverklaring met verlenging t.b.v. uitvoering project	Intentieverklaring tussen I&M, EZ, RVOB en NM; publicatie in de Staatscourant	Staatscourant 2013, 10683	4 februari 2013 en 22 juli 2013
Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM)	Toekomstplannen en samenwerking tussen rijk en regio; opgesteld in opdracht van I&M.	-	April 2013
Plan MER t.b.v. bestemmingsplan Marker Wadden	Opgesteld i.o.v. NM t.b.v bestemmingsplan v.d. gemeente Lelystad	BA8757-102-104, versie 3.0	Juni 2013
MIRT Projectenboek 2014	project Marker Wadden opgenomen conform de afspraken in de RRAAM.	-	September 2013
Uitnodiging tot samenwerking realisatie Eerste fase Marker Wadden,	Nieuwe partners worden uitdrukkelijk genodigd toe te treden	Staatscourant 2013, 25889	17 september 2013
Bestemmingsplan Marker Wadden	Vastgesteld in de gemeenteraad van Lelystad	(NL.IMRO.0995.BP 00046-OW01),	3 december 2013
Samenwerkingsovereenkomst 1 ^e fase Markerwadden	Overeenkomst Natuurmonumenten, de Staat en Provincie Flevoland over financiering en gezamenlijk sturing van project	Staatscourant 2014, 34041	18 maart 2014
Uitvoeringsovereenkomst 1 ^e fase Markerwadden	Overeenkomst Natuurmonumenten en I&M (RWS) over realisatie en gezamenlijk projectorganisatie	Staatscourant 2014, 33917	18 maart 2014
Overeenkomst tot vestiging van erfpacht	Overeenkomst tot vestiging erfpacht tussen Natuurmonumenten en de Staat		28 maart 2014
Kaderovereenkomst Financiering 1e fase Markerwadden	Nationaal Groenfonds, NM en RWS		18 maart 2014

**Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging'
een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat**

	Kaders voor het voeren van een financiële administratie bij GF		
Besluit mandaat, volmacht en machtiging projectdirecteur Eerste Fase Marker Wadden	Beschrijft de bevoegdheden tot het aangaan van verplichtingen en het doen van betalingen gedurende de looptijd van het project	RWS-2014/46284 Staatscourant 34503	December 2014
Ontwerpbesluiten project eerste fase Marker Wadden, ILT	Vergunning Natuurbeschermingswet 1998, Ontgrondingsvergunning en Projectplan Waterwet	Staatscourant 2015, 8208	Maart 2015
UAV-gc contract	Overeenkomst van DC&M van Natuurmonumenten en RWS met Boskalis.	-	September 2015
Verkeersbesluit voor het instellen van een vaarverbod in het Markermeer.	Inhoudende een drie fasen plan voor het leggen en in stand houden van een betonningen ring rond het werkgebied van Boskalis bij het realiseren van de MW.	RWS-2015/54162. RWSV2015- 00007314. Staatscourant 2016, 5298	Februari 2016
Kamerstuk 34 550 A nr. 20	Beantwoording vragen over financiering van MW door de ministeries		November 2016
Besluit Stuurgroep	Verzoek aan RWS vervolgoopdracht voor de modules C en D te geven	-	November 2016
Wijzigingsovereenkomst UAV-gc contract	Aanvullende overeenkomst in de overeenkomst van september 2015 van Natuurmonumenten en RWS met Boskalis	-	December 2016
Aanvulling op de samenwerkingsovereenkomst 1e fase Markerwadden	Aanvullende financiering realisatie Marker Wadden	Staatscourant 2017, 17106	Maart 2017
Aanvulling op samenwerkingsovereenkomst Eerste Fase Marker Wadden	Aanvullende financiering realisatie Marker Wadden	Staatscourant 2018, 15240	Maart 2018
Ontwerp wijzigingsplan Marker Wadden	Aanmeerhaven, een bezoekerscentrum en in beperkte mate kleinschalige verblijfsrecreatie	Staatscourant N2 22225	18 april 2018
Ontwerpakte erfpachtuitgifte 1e fase van Eerste Fase Markerwadden	Ontvangen van bezoekers op Marker Wadden	RVB 1020222854	Augustus 2018
Regeling aanwijzing nationale parken	Nationaal park Nieuw Land	Staatscourant 2018, 53807	September 2018
Brief voor het Wetgevingsoverleg Water	Aanleg extra eilanden Marker Wadden	IENW/BSK- 2020/214267	November 2020
Wet natuurbescherming: verlenging vergunning	Verlenging vergunning voor verruiming zoekgebied voor zandwinning Marker Wadden	Provincie Flevoland: 2706365	December 2020
Overeenkomst tot vestiging erfpachtrecht	Uitgifte erfpachtrecht en samenvoeging erfpachtrecht tussen Natuurmonumenten en de Staat		23 december 2020
Derde aanvulling op samenwerkingsovereenkomst Eerste Fase Marker Wadden	Aanvullende financiering realisatie Marker Wadden		Januari 2021

Aanvullende Toezeggingen / Convenanten

Omschrijving	Wie	Vastgelegd in
Toezegging voor een extra bijdrage van M€ 4,0	Stas Ministerie EZ	Publieke media en Kamerstukken 34 550 A nr. 20
Toezegging voor een extra bijdrage van M€ 7,0	Natuurmonumenten	Aanvullende overeenkomst bij de SOK getekend januari 2017.
Toezegging voor een extra bijdrage van M€ 3,0	Provincie Flevoland	Statenvergadering november 2016
Toezegging van een subsidie van M€ 4,0	Provincie Noord Holland	Statenvergadering december 2016
Toezegging voor een extra bijdrage van M€ 3,0	Ministerie van I&M	Kamerstukken 34 550 A nr. 20

Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging' een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat

Extra donatie van M€7,0 aan NM tbv MW door NPL	Nationale Postcode Loterij/ NM	Brief aan Natuurmonumenten dd 27 maart 2017 betreffende de bijdrage 2016 van de NPL aan NM.
Toezegging voor een extra bijdrage van M€1,0	Provincie Flevoland	Provinciale Statenvergadering Flevoland januari 2021
Toezegging voor een extra bijdrage van M€1,0	Natuurmonumenten	Verslag Bestuursvergadering Natuurmonumenten dd 27 oktober 2020
Toezegging bijdrage PAGW van M€10 minus projectkosten ad M€0,2	Ministerie I & W	IENW/BSK-2020/214267

Probleembeschrijving/-definitie

Het Markermeer verkeert ecologisch gezien in een slechte toestand. Door de aanleg van dammen en dijken is de hydrologische en morfologische dynamiek in het Markermeer voor een groot deel aan banden gelegd. Ten gevolge hiervan is er sprake van het ophopen van slib¹⁾. Door de aanwezigheid van dit slib in de waterkolom en op de bodem van het Markermeer is de productiviteit van het ecosysteem en dus de voedselbeschikbaarheid van het open water m.n. voor vogels niet wat het zou moeten zijn. Verschillende van deze voedselbronnen nemen de laatste jaren in omvang en kwaliteit af. Daardoor neemt ook de hoeveelheid watervogels af, met als gevolg dat de gehele ecologische kwaliteit van dit natuurgebied in een slechte staat van instandhouding verkeert.

Daarnaast ontbreekt het in het Markermeer aan natuurlijke moeras- en oeverzones. Overgangen tussen dijk en diep water verlopen in het Markermeer bijna overal abrupt. Dat is historisch bepaald. Als gevolg hiervan heeft het meer een beperkte habitatdiversiteit. Ook dit gegeven maakt het ecosysteem kwetsbaar.

Oplossingsrichting

Het voornemen is om het Markermeer een kwaliteitsimpuls te geven door het realiseren van het plan 'Marker Wadden'. Op hoofdlijnen houdt het plan in dat een stelsel van natuureilanden boven water en slib vangende slenken en zandputten onder water wordt gerealiseerd om zodoende de matige waterkwaliteit en het ecologische systeem toekomstbestendig te verbeteren. In het ideale plaatje bestaat Marker Wadden straks uit wetlands verspreid over een oppervlakte van ongeveer 10.000 ha. Een dergelijk plan was financieel gezien niet in één keer te realiseren. Daarom is besloten het plan gefaseerd te realiseren; te beginnen met de Eerste fase Marker Wadden, waarbij ook deze fase stapsgewijs groeit, beginnende met de aanleg van de eilanden. De hier gepresenteerde scope betreft de Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging Eerste fase Marker Wadden.

Projectdoel (eerste fase inclusief verlenging eerste fase)

Het verbeteren van de ecologische toestand van het Markermeergebied door middel van het deels vastleggen en deels invangen van slib en het met slib en ander bodemmateriaal realiseren van een moerasgebied in de vorm van een natuureiland, ter bevordering van de habitatdiversiteit. Het ontwikkelen van nieuwe methoden om met slib of ander zacht materiaal efficiënt natuurgebieden aan te leggen.

Dit gezamenlijke doel van NM, EZ en IenM dient door de realisatie van onderstaande 4 doelen bereikt te worden:

1. Vogelparadijs

- Voedselrijk (eutroof) moeras in de vorm van een (of meerdere) natuureiland(en); bestaande uit grotendeels 'plas-dras' (waterdiepte op en rondom de waterlijn) en 'ondiep water';
- beschermd door een harde rand waar natuurlijke processen als erosie en sedimentatie ruimte krijgen mits de beschermende werking zodanig is dat onder maatgevende omstandigheden het achterliggende moerasgebied voor het overgrote deel behouden blijft.
- met een 'veilig bereikbaar' recreatief concentratiepunt bestaande uit een aanlegvoorziening, een locatie waar een ontvangstgebouw geplaatst kan worden, een recreatiestrand en mogelijkheden om vandaaruit lopend het eiland te beleven. Dit maakt de beleving van de omgeving van de Marker Wadden als vogelrijk natuureiland mogelijk, vanaf zowel water als land.

2. Verbetering watersysteem

- zoveel mogelijk mobiel slib immobiliseren, invangen in putten en geulen, en toepassen van slib als bouwstof in of rond het natuureiland zodat het project bijdraagt aan het ecologisch beter functioneren van het Markermeer.
- Het creëren van golfuwte door vorm en ligging van het eiland t.o.v. de heersende windrichting waardoor slib natuurlijk bezinkt in het gebied tussen eiland en Houtribdijk.
- het verrijken van het Markermeer met diepe gedeelte (putten en geulen) en ondiepe, natuurlijke moeras- en oeverzones waardoor goed functionerende habitats ontstaan in de vorm van visgronden, mosselbanken, ondiep en diep water.

3. Leren en kennis genereren voor volgende fasen

- Deze eerste fase dient als vliegwiel voor de volgende fasen. Tussen het natuureiland en de Houtribdijk is voldoende ruimte aanwezig voor de ontwikkeling van nieuwe eilanden, waardoor deze in de bestaande luwte gebouwd kunnen

¹⁾ Slib = Fijn materiaal dat op de bodem van het Markermeer aanwezig is en een organische oorsprong heeft dan wel bestaat uit (door golven) uit de bodem van het Markermeer losgewoeld materiaal (klei, veen, etc).

Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging' een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat

worden. De lessen die in de eerste 'innovatieve' fase geleerd worden over bijvoorbeeld de wijze waarop gebouwd kan worden met slib, dragen bij aan efficiëntere aanleg in de vervolgfases.

- Innovatieve methodieken zijn nodig om het project binnen budget te kunnen realiseren. Het contract zal dan ook maximaal ruimte bieden om innovatieve uitvoeringsmethodes mogelijk te maken.
 - Monitoring. Verwachte processen rond het invangen van slib in geulen en putten en het door sedimentatie vastleggen van slib in het luwtegebied tussen eiland en Houtribdijk zullen worden gemonitord om aard en omvang lokaal en nader vast te stellen.
4. Kostenminimalisatie voor onderhoud in de toekomst
- Eenvoudige toegang tot zand (ruimte tot opvulling door zandwinning in nabije omgeving (geulen/ zandwinputten));
 - Robuust en 'self-supporting system'.

Projectresultaten (eerste fase inclusief verlenging eerste fase)

Het is de ambitie om met de eerste fase Marker Wadden, in de periode tot 2020, een zo groot mogelijk areaal moerasediland te realiseren, alsmede een onderwaterlandschap dat slib vangt. Bij het projectbudget van M€ 78 kan naar verwachting ongeveer 500 ha natuureiland gerealiseerd worden, in samenhang met maatregelen gericht op het invangen en vastleggen van slib rond het eiland en in de luwte.

De aanbesteding en uitvoering van het project is in 2014 gestart met een beschikbaar gesteld projectbudget van M€ 50. In 2017 is een aanvullend budget voor het project beschikbaar gekomen van M€ 28.

Met een nieuwe bijdrage, beschikbaar tussen 2021 en 2023 van M€ 11,8 (PAGW, Natuurmonumenten en Provincie Flevoland) wordt in deze scope een nieuw beschikbaar budget bereikt van M€ 89,8.

Samen met het begin 2021 aanvullende beschikbare projectbudget van M€ 11,8 zal voor M€ 89,8 het volgende gerealiseerd worden:

- De eilanden A en B, waarvan de realisatie van aanleg eind 2020 gereed is, met een gezamenlijk oppervlak van 280 ha, waarvan ca 25 ha open depot ruimte ten behoeve van ontvangen van slib en holoceen materiaal. Het natuurgebied bestaat uit moeras; een combinatie van plasdras habitat en ondiep water. Er is voorzien in een havenkom en een zandplateau voor de verdere ontwikkeling van recreatieve voorzieningen.
- De eilanden C, D1, D2 en D3, met een totaal oppervlak van respectievelijk ca 163, ca 46, ca 61 en ca 155 ha, en in totaal ongeveer 425 ha groot. Realisatie gereed eind 2020.
- De nieuwe E-eilanden met een oppervlak van ca 147 ha.
- Met de toevoeging van de nieuwe E-eilanden is het totaaloppervlak aan eilanden in de Marker Wadden circa 812 ha, waarvan ca 25 ha open depot ruimte ten behoeve van ontvangen van slib en holoceen materiaal. De eilanden liggen grotendeels op een hoogte van +/- 20 cm rond het zomerpeil (NAP- 20 cm).
- In het open water ten westen van de eilanden wordt een slibgeul van ongeveer 55 ha en twee zandwinputten van samen ongeveer 70 ha gerealiseerd.
- Recreatiehaven voor maximaal 35 plaatsen t.b.v. 30 plezierjachten, 3 bruine vloot schepen en 1 rondvaartboot
- Meerdere wandelpaden en vogelkijkhutten op de eilanden A en B, een recreatiestrand en een speelvallei voor kinderen nabij het zandplateau.
- Civieltechnisch beheer en onderhoud van de rand van het natuureiland inclusief eventuele beschermingsstructuren en de haven tot 10 jaar na oplevering van de eilanden.
- Creëren van een onderwaterlandschap rond de eilanden.
- Monitoring van het proces van invangen en vastleggen van slib mcl. evaluatie als onderdeel van de nader te maken afspraken volgens artikel 5.8 van de samenwerkingsovereenkomst.
- Project gerelateerde monitoring van effecten op de natuur.
- Kennis over verwerken van slib en ander zacht materiaal voor volgende fasen.

Neveneffecten van het project

Reductie van de hoeveelheid bodemslib in het systeem van het Markermeer door:

- Slib opgenomen cq afgedekt op de ontgravings- en verwerkingslocatie: 1 miljoen m³ als deel van de werkzaamheden
- Slib geïmmobiliseerd in de luwte van het eiland aan de noordoostzijde na 5 jaar bij een eiland van 250 ha: 4 miljoen m³ (berekend met een slibmodel). Dit is een natuurlijk proces. Deze sedimentatie zet na oplevering nog geruime tijd door. Na 15 jaar is in totaal vanaf de start ca. 20 miljoen m³ geïmmobiliseerd door afdekking, sedimentatie in putten, geulen en in de luwte achter het eiland. Dit is aanvullend op het slib dat actief in het natuureiland verwerkt wordt.

Uitgangspunten

- De eerste fase Marker Wadden wordt zo vormgegeven dat het, binnen de gegeven (financiële) randvoorwaarden, een optimale bijdrage levert aan de TBES en N2000-doelstellingen voor het Markermeer.
- Locatie van natuureiland ligt vast in bestemmingsplan, er is wel ruimte voor optimalisatie (honderden meters);
- Natuurmonumenten krijgt een ontgrondingsvergunning in bezit, waardoor NM ook op de lange termijn toegang heeft tot het slib dat in de geulen sedimenteert en tot het resterende zand in de zandwinputten.
- Natuurmonumenten is vanaf de oplevering van elk deelgebied verantwoordelijk voor het natuurbeheer van dat gebied.
- Het realisatiecontract moet zó worden vormgegeven, dat het totale budget voor het project (dus niet alleen het budget t.b.v. het realisatiecontract) kan worden opgehoogd.

Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging' een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat

- Het realisatiecontract is zodanig vormgegeven dat bij het optreden van risico's kan worden gekozen voor een kleinere omvang van het project om overschrijding van het projectbudget te voorkomen.
- NM moet op het begaanbare deel een bezoekerscentrum kunnen realiseren.
- De eilanden A, B, C en D zijn 31 december 2020 opgeleverd. Voor het realiseren van het natuureiland zijn holocene klei en veen, slib (eutroof materiaal) en zand gebruikt. Deze bouwstoffen worden uit een zandwinput en een slibgeulenstelsel gewonnen.
- De E-eilanden worden uiterlijk eind 2023 opgeleverd.
- De sedimentatie ten noordoosten van het natuureiland is een natuurlijk proces. Bij de aanleg van Marker Wadden worden daarom eisen gesteld aan de lengte en breedte verhouding waardoor een voldoende groot luwte gebied ontstaat.
- Tijdens de aanlegperiode, in september 2018, is het eerste eiland geopend voor het publiek.
- Er hoeft niet met een gesloten grondbalans gewerkt te worden (aanvoer van elders is mogelijk).
- Er is een erfpachtovereenkomst afgesloten.
- De omvang van de Marker Wadden wordt vergroot door aanvoer van schoon baggerslib cq schone grond van elders. Uitgangspunt hierbij is:
 - De extra aanvoer is kostenneutraal of leidt tot een financiële plus voor het project;
 - Het extra oppervlak dient binnen de grenzen van de Planstudie, Bestemmingsplan en bijbehorende vergunningen vallen;
 - Het extra aangevoerde materiaal dient expliciet minimaal te voldoen aan het Besluit Bodem Kwaliteit;
 - De extra aanvoer past binnen de eisen van het realisatie contract met Boskalis.

Randvoorwaarden

- De ruimtelijke afbakening van het project ligt binnen het (ontwerp) bestemmingsplan 'Marker Wadden'. Dit bestemmingsplan maakt voor de aankomende 10 jaar binnen een contour van 1800 ha de realisatie van 1500 ha 'natuur/ moeras' mogelijk.
- RWS en NM zijn een uitvoeringsalliantie aangegaan t.b.v. de realisatiefase en vormen het dagelijks bestuur. De totale uitgaven voor het project mogen het huidige beschikbare projectbudget van M€ 89,8 niet overschrijden tenzij de Stuurgroep en DB instemt met verhoging van het projectbudget.

Project Afbakening

Tot het project behoort niet:

- De realisatie van een bezoekerscentrum op het publiek toegankelijke terrein; dit is de verantwoordelijkheid van NM.
- De aanleg van voorzieningen in de haven, zoals elektriciteit, drinkwater en afvalinname; dit is de verantwoordelijkheid van NM.
- Het natuurbeheer voor het natuureiland; dit is de verantwoordelijkheid van NM.
- De fondsenwerving voor het bijeenbrengen extra budget; dit is de verantwoordelijkheid van NM.
- De onderlinge afstemming over het natuur – en waterbeleid rond het Markermeer en daarbuiten.

Relatie met andere projecten

- Versterking Markermeerdijken van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Bij dit project worden grote hoeveelheden grond verzet, die niet voor de versterking kunnen worden aangewend. Deze kunnen mogelijk verwerkt worden in kades en extra areaal voor het natuureiland Marker Wadden.
- De aanleg van slibgeulen en zandwinputten kan leiden tot beschikbaar komen van zand voor de bovengenoemde projecten.

**Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging'
een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat**

Taakstellend budget

	Artikelnummer	Prijspeil jaar	Budgetten in m€ (EPK/BLS)	Budgetten in m€ (incl 21 % BTW)
Verkenning en planstudie Marker Wadden inclusief Pilot Moeras (10 ha, project NMY, k€ 115)		2013		3,5
Realisatie Marker Wadden modules A en B en civieltechnisch B&O van de rand t/m 2029 (inhuur, ing-diensten, realisatie, etc)	Nvt *	2013		42,5
Realisatie modules C, D1, D1 en D3	Nvt *	2016		32,0
Realisatie E modules	Nvt *	2020		11,8
Totaal projectbudget				89,8

*Het budget, dat beschikbaar is voor de realisatie, wordt ondergebracht bij het Nationaal Groenfonds (fonds van overheden en bedrijfsleven om t.b.v. duurzaam ontwikkelen en beheren van natuur, bos en landschap) (zie Kaderovereenkomst tussen NM en Rijk).

Bijdragen van verschillende partijen

Omschrijving	Wie	Vastgelegd in	Bijdrage in M€ (incl. BTW)			
			2014	2016/17	2021/23	Totaal
Bijdrage uit eigen middelen	NM	SOK (incl aanvulling)	1,5	7,0	1	9,5
Bijdrage van NP Loterij	NM	Brief 27-3-2017 aan NM	15,0	7		22,0
Bijdrage	EZ	SOK (incl aanvulling)	15,0	4,0		19,0
Bijdrage	I&M	SOK (incl aanvulling)	15,0	3,0		18,0
Subsidie Provincie N- Holland	via I&M	Aanvullende SOK		4,0		4,0
Bijdrage Provincie Flevoland	Prov Flevoland	SOK (incl aanvulling)	3,5	3,0	1	7,5
PAGW		SOK (incl aanvulling)	0	0	9,8	9,8
Overigen			pm	pm	pm	pm
Bijdrage grondstromen	diversen		pm	pm	pm	pm
Totaal projectbudget			50,0	28,0	11,8	89,8

Projectmijlpalen, -planning en kosten (x M€)

Mijlpalen	Planning		Verdeling kosten in M€ (*inclusief subsidieontvangsten derde partijen)				
	Start	Gereed	Flevo-land	Noord Holland	NM*	Rijk	Totaal
Verkenning is uitgevoerd door Natuurmonumenten	2011	2012			0,5		0,5
Verkenning gereed bij start bestemmingsplan procedure	2012	2013			1,5		1,5
Planstudie en procedures MER en aanvraag vergunningen	Q3 2013	Q2 2015			1,5		1,5
Realisatie Marker Wadden	Q3 2013	Q4 2023	7,5	4,0	28,0	46,4	66,9
Contractvoorbereiding	Q3 2013	Q3 2014					
Uitvoeringsbesluit = Uitvoerings-OVK NM/RWS	Q1 2014	Q2 2014					
Aanbestedingsprocedure incl. Gunning	Q2 2014	Q3 2015					
Schop in de grond	Q1 2016	-					
Oplevering 1 ^{ste} 100 ha (tbv infocentrum)	-	Q2 2018					
Oplevering A, B, C en D	-	Q4 2020					
Oplevering E	Q2-2021	Q4-2023					
Onderhoudstermijn ON	Q2 2016	Q4 2029				0,6	0,6
Totalen			7,5	4,0	31,5	46,8	89,8

**Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging'
een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat**

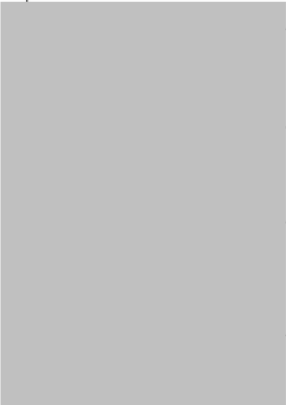
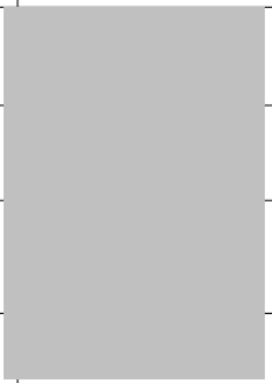

Projectrisico's

De volgende risico's vormen de top 10 en hebben qua gevolgen allen invloed op de kwaliteit, tijd en budget (Risicodossier MW 01/03/2021):

	Risico	Oorzaken	Impact-score	Beheersmaatregelen
397	Compartimenten E2 en E3 worden niet tijdig gevuld.	O1: Er is onvoldoende budget voorhanden om de volledige hoeveelheid holoceen aan te brengen.		B1: Stimuleren dat ter plaatse commerciële zandwinning plaatsvindt waarbij holoceen bovengrond wordt toegepast in betreffende compartimenten. B2: Extra financiële middelen verkrijgen bijvoorbeeld door natuurcompensatiegelden. B3: Meer tijd nemen.
386	Instandhouding van de zachte randen in het bijzonder de Noordranden vergt veel meer inspanning dan voorzien (ook tijdens MJO-fase).	O1: Stranden en randen gedragen zich morfologisch anders dan voorzien, ontwerp functioneert niet. O1: Klimaatverandering brengt onvoorziene weersomstandigheden. O3: Onvoldoende kennis over morfologie beschikbaar.		B1: Jaarlijks monitoring en resultaten bespreken conform B&O plan
390	Budget is onvoldoende voor afronding project eerste fase Marker Wadden.	O1: Risicoreserve is bijna op. O2: Onvoldoende inzicht in uitgaven. O3: Grotere risico's dan voorzien treden op.		B1: NM schiet geld voor (voorfinanciering). B2: Meer inkomsten genereren door verkoop zand, ontvangst gronden. B3: Alle partijen leggen bij. B4: Geen nieuwe verplichtingen aangaan. B5: Bewaken van de financiële status
287	Bezetting projectteam en ondersteuning onvoldoende tijdens uitbreiding Eerste fase Marker Wadden.	O1: Capaciteitsprobleem bij projectteam (zowel bij NM en RWS), door een stand still periode in realisatiefase..		B1: Escaleren naar directie NM. B2: Beschikbare capaciteit IPM-team en ondersteunende rollen monitoren. B3: Overleg met RWS
297	Het optreden van restmaaiveldaling (zetting van het vulmateriaal als resultaat van eigengewicht consolidatie en zetting van de ondergrond als resultaat van consolidatie van de ondergrond door bovenbelasting) welke buiten de tolerantie valt.	O1: Maaiveldaling groter dan voorspeld tijdens de realisatiefase, onvoorspelbaarheid komt voort uit de onzekerheid van de modelberekening voor eigengewicht consolidatie. O2: Het in het ontwerp berekende zettings- en consolidatiegegevens kunnen niet getoetst worden op juistheid door gebrek aan gegevens, het verloop van consolidatie en zetting wordt niet (goed) gemonitord. O3: Maaiveldaling groter dan verwacht tijdens de beheerfase (t/m 2030).		B1: Inhoudelijk overleg met ON over hoogteontwikkeling Marker Wadden B2: Vragen naar het consolidatie-en zettingsmodel (onderdeel van EMVI). B3: Besluit over hoogteligging i.r.t. garantietermijn

**Scope voor de aanbesteding en uitvoering van de 'Eerste fase Marker Wadden inclusief verlenging'
een samenwerkingsproject van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat**

Vaststelling

	Naam	Handtekening	Datum
			19 maart 2021
		